

Lapin hyvinvointiohjelman ja turvallisuussuunnitelman toimeenpanosuunnitelma 2020-2025

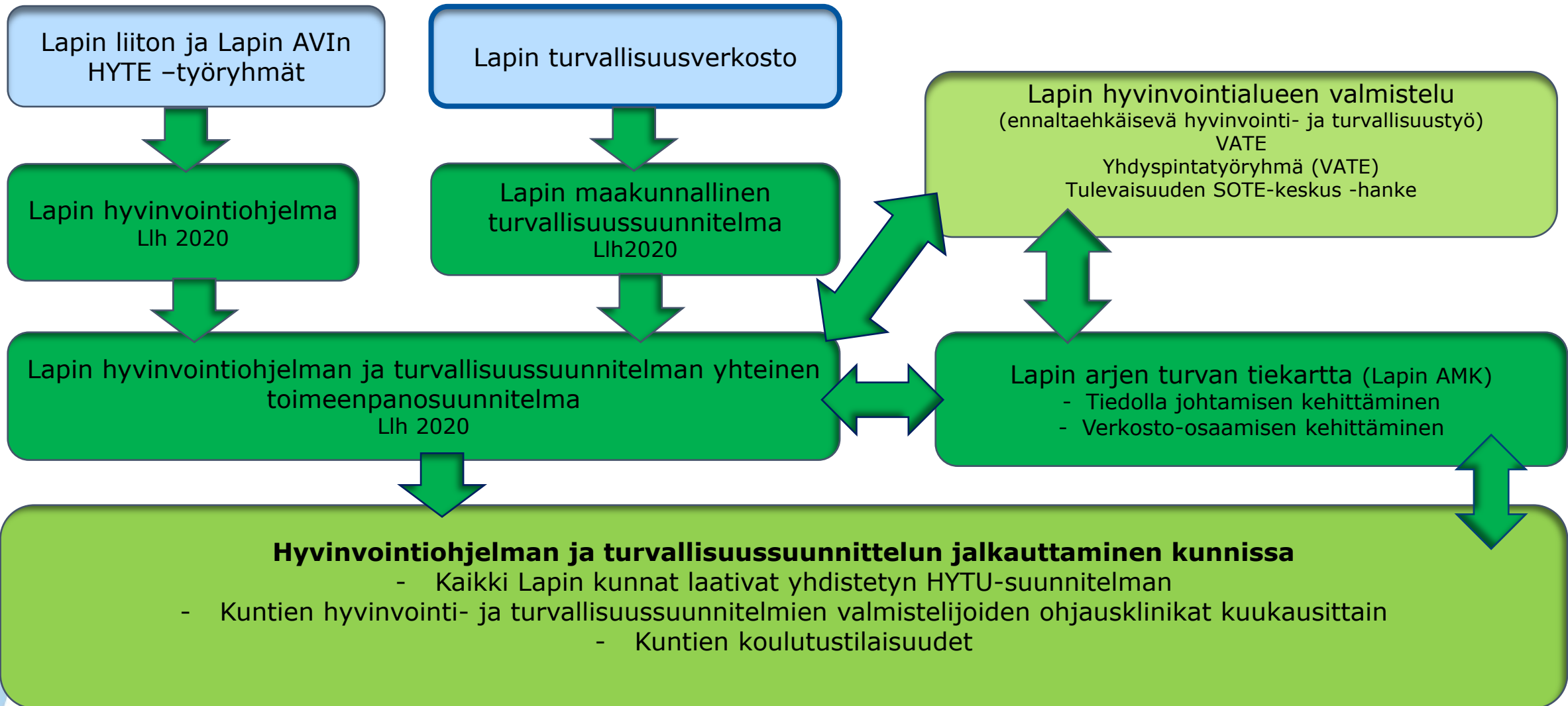
Hyvinvointi ja turvallisuus Lapissa

6.10.2021

Ritva Kauhanen, Lapin liitto

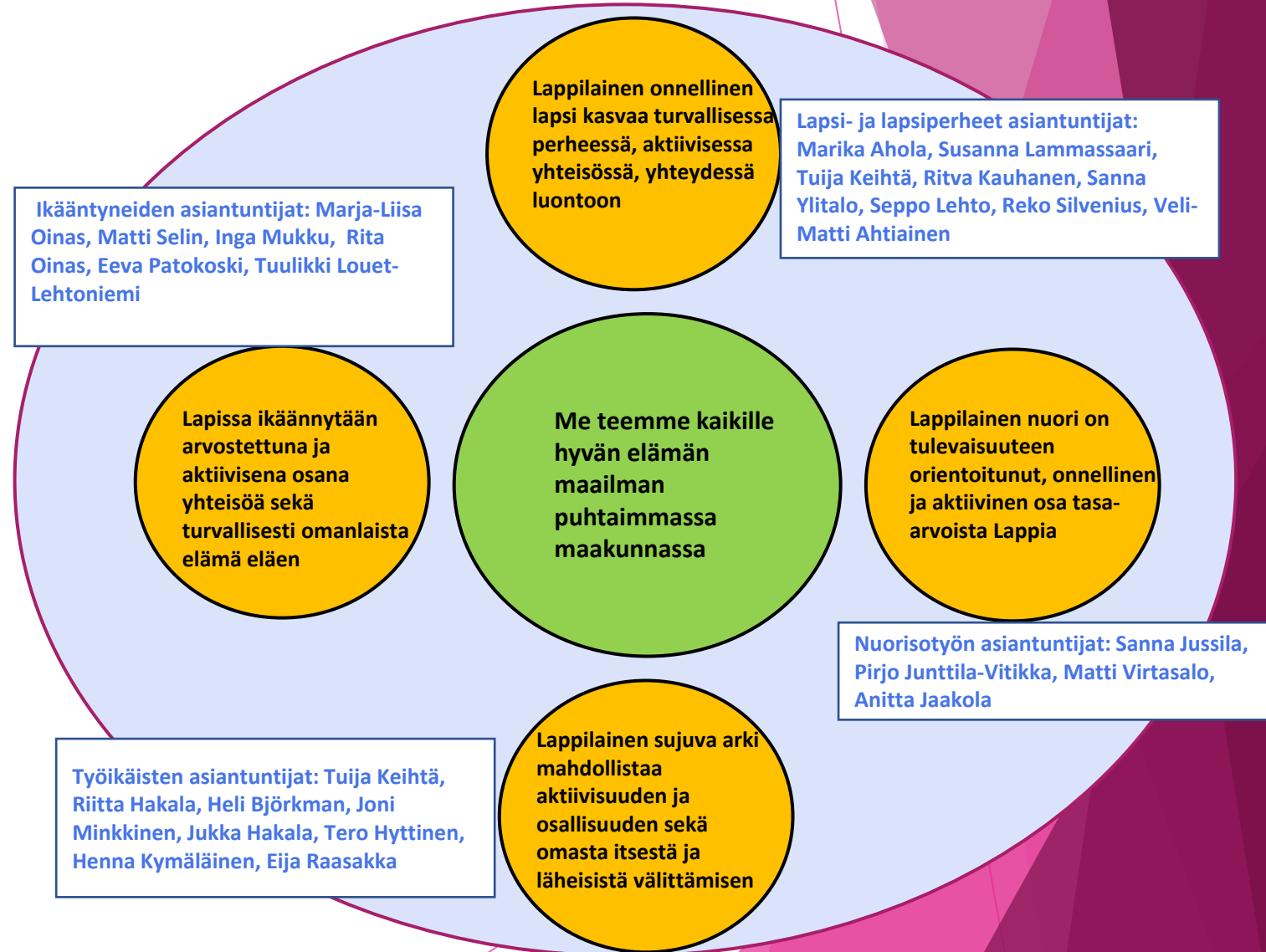
Lapin alueellisen hyvinvointi- ja turvallisuussuunnitelman jalkauttaminen 2020-2021

TIETOPOHJA

- Lapin hyvinvointiohjelma 2025 -Me teemme kaikille hyvän elämän maailman puhtaimmassa maakunnassa
- Edellisen maakuntaudistuksen ja tulevaisuuden sotehankkeiden 2020 työpajatulokset
- Hyvinvointiohjelman toimeenpano (tavoitteet, toimenpiteet, vastuutahot, mittarit ja seuranta) Lapin liiton ja Avin hyvinvointityöryhmät 4 kokousta 2020. Ikäryhmittäiset työpajat -ilmiöpohjainen tarkastelu alueellisen ja paikallisen tiedon- ja kokemustiedon pohjalta
- Lapin Maakunnallinen turvallisuussuunnitelma 2020-2023 - Arjen turvaa Lapissa

Visio, painopisteet ja asiantuntijaryhmät

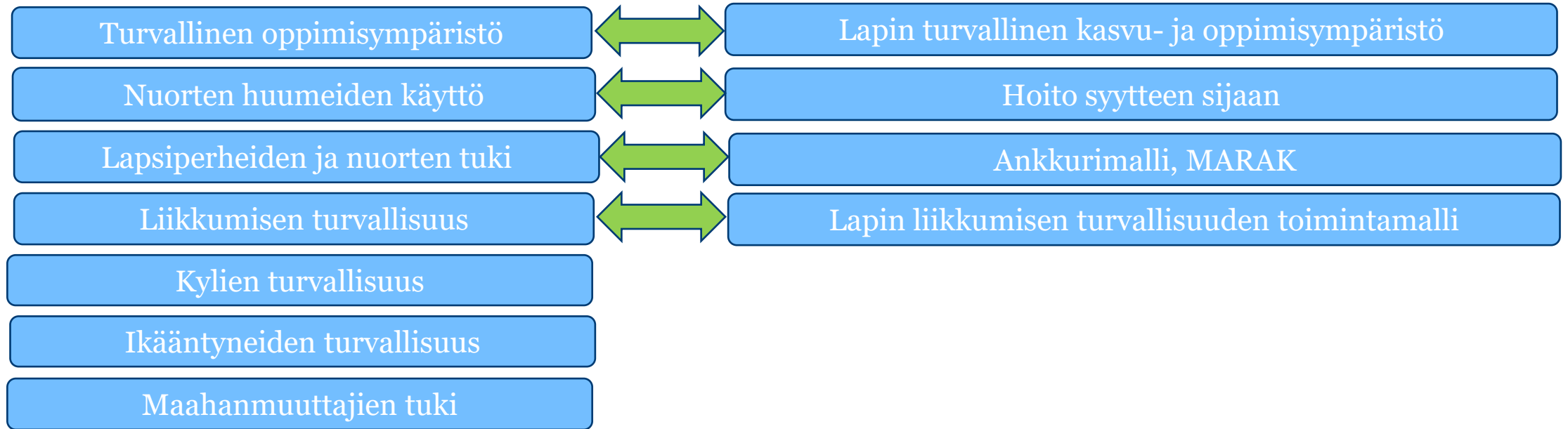
Alueellisen turvavalliuustoiminnan tavoitteena on auttaa kuntia toteuttamaan arjen turvallisuutta ja hyvinvointia parantavia toimenpiteitä

Keinot:

- Alueellisten ja paikallisten resurssien tehokkaampi hyödyntäminen
- Hyvien toimintamallien käytön tehostaminen
- Maakunnan ja kunnan (arjen) turvallisuus- ja hyvinvointisuunnitelman yhdistäminen

Maakunnalliset teemat

Hyödynnettävät toimintamallit

LAPPI-SOPIMUS 2022-2025 (Lausunnolla 8.10.2021 saakka)

Hyvinvointi ja turvallisuus läpileikkaavana teemana

6.4. Elinympäristön laatu, hyvinvointi ja peruspalvelujen turvaaminen hyvän elämän osatekijöinä

Hyvinvointi, peruspalvelut ja arjen turva

Lapissa hyvinvointia edistetään hyvinvointiohjelman ja turvallisuussuunnitelman ja niiden yhteisen toimeenpanosuunnitelman mukaisesti. Hyvinvoinnin kehittämisessä keskeisiä toimenpiteitä ovat ennaltaehkäisevän ja hyvinvointityön yhdyspintojen yhteensovittamien sekä arjen turvan toimintamallin toteuttaminen.

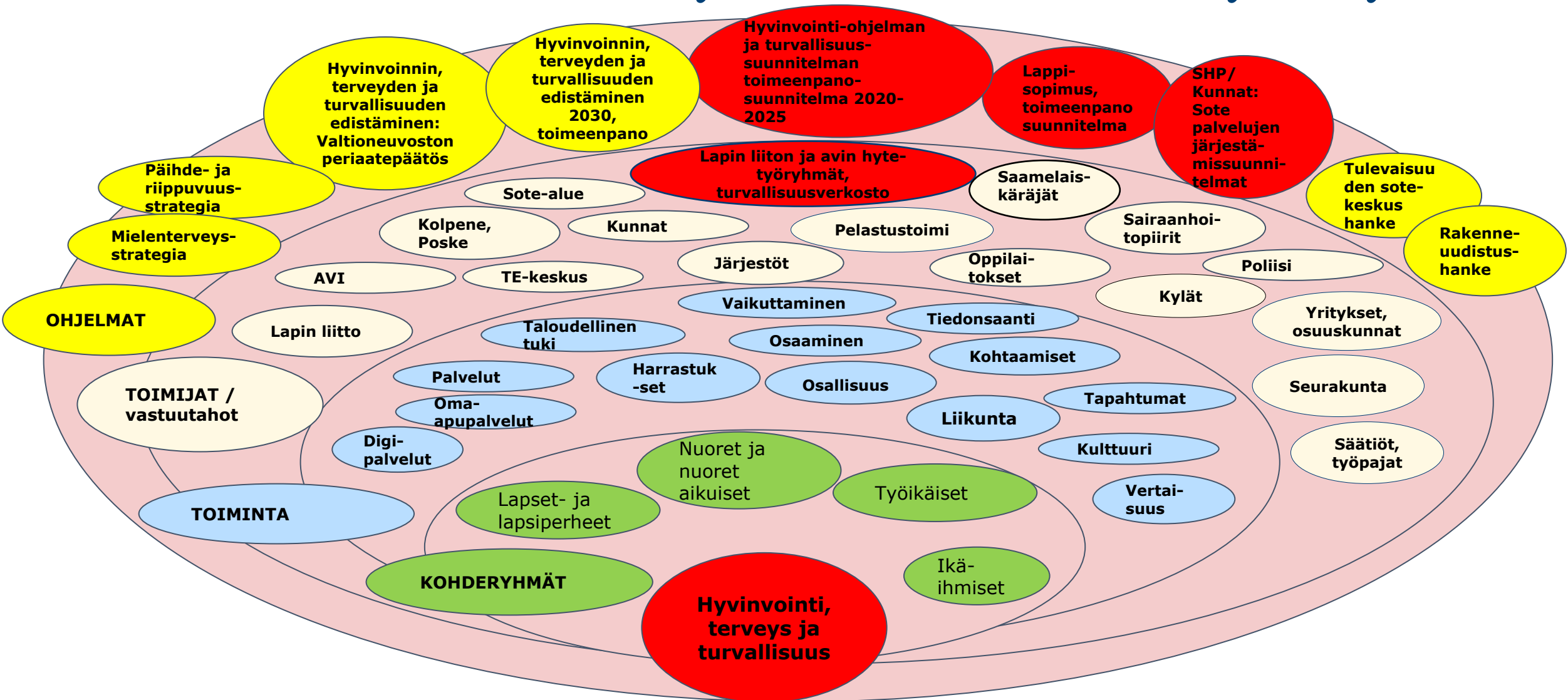
Toiminnassa painottuvat tiedolla johtaminen, verkosto-osaaminen ja monialainen yhteistyö.

Lappilainen hyvinvointi syntyy kumppanuudesta kuntien, alueviranomaisten, oppilaitosten, yritysten, kolmannen sektorin toimijoiden sekä muiden paikallisten ja alueellisten toimijoiden kanssa.

Lappilaisten hyvinvointi, terveys ja turvallisuus

Vaikuttavuuden ekosysteemi- verkostomainen yhteistyö

Lapin hyvinvointiohjelman ja turvallisuussuunnitelman

Toimeenpanosuunnitelma 2020-2025

Läpileikkaavat teemat

- 1. Hyvinvoinnin ja turvallisuuden rakenteiden, tietojohdamisen sekä koordinoinnin vahvistaminen**
- 2. Hyvinvointia ja turvallisuutta tukevan perustyön resurssien vahvistaminen**
- 3. Moniammatillisten ja monialaisten verkostojen koordinoitu yhteistyö Arjen turvaa- mallin mukaisesti**
- 4. Ammatillisen- ja verkosto-osaamisen vahvistaminen**
- 5. Vaikuttavien, hyväksi todettujen toimintamallien ja menetelmien käyttöönotto**
- 6. Ylisukupolvisten, luonnollisten lähiverkostojen tukeminen**
- 7. Omaehtoisen hyvinvoinnin ja turvallisuuden edistämisen tukeminen**
- 8. Sähköisten hyvinvointipalvelujen kehittäminen / digisyrjäytymisen estäminen**

Toimenpanosuunnitelma tukee kuntien hyvinvointikertomusten- ja turvallisuussuunnitelmien laatimista, antaa mallia ja jalkauttaa maakunnallisia ohjelmia kuntiin.

Lapin hyvinvointi-indikaattorit

Kaikki ikäryhmät	Koko maa		Lappi		Lapin kunnat min-max
	2019	uusin tieto	2019	uusin tieto	
Väestö 31.12 (127)	5 513 130 (2017)		179 223 (2017)		958 – 62 420 (2017)
Huoltosuhte	60,1 (2017)	60,8 (2018)	64,2 (2017)	65,8 (2018)	(54 – 88,9), 54,8-93,3
Väestöennuste 2025			178 531		871 – 64 465
Saamea äidinkielenään puhuvia Lapin väestöstä / 1 000 asukasta	0,4 (2017)		8,7 (2017)		0 – 438,8 (2017))
Muu kuin suomi, ruotsi tai saame äidinkielenä / 1 000 asukasta (187)	67,7 (2017)		27,0 (2017)		4,9 – 46,2 (2017)
Kansantauti-indeksi	100 (2017)		119,9 (2017)	118,9 (2018)	(92,8 – 136,7), 90,1-135,6
THL:n sairastavuusindeksi, ikävakioitu (243) (THL tilastot)	100 (2014)		116,0 (2014)	115 (2016)	(90,4 – 152,8), 86,9-151,7
Terveystiedonvälittäminen (TEA) kunnan strategisessa johtamisessa (kuntajohto) (4072)	79 (2017)	78 (2019)	78 (2017)	73 (2019)	(26 – 91), 38-92
Yhden hengen asuntokunnat, % asuntokunnista (324)	43,4 (2017)	44 (2018)	44,0 (2017)	44,6 (2018)	(34,1 – 50,3) 35-50,7
Gini-kerroin, käytettävissä olevat tulot (3126)	27,2 (2016)	27,7 (2017)	23,7 (2016)	24,1 (2017)	(20,9 – 26,3), 21,3-27,4
Lapin kirjastot: kokonaislainaus asukasta kohden (Lapin AVI)	15,57 (2017)	15,43 (2018)	14,28 (2017)	14,8 (2018)	9,82 – 20,08 (2017)
Äänestysaktiivisuus kuntavaaleissa, % äänioikeutetuista (3076)	58,9 (2017)		58,0 (2017)		53,6 – 78,1 (2017)

Työkäiset	Koko maa		Lappi		
	lähtötieto	uusin tieto	lähtötietieto	uusin tieto	
Indikaattorit (päivitetty 2020)					
Elämänlaatunsa (EuroHIS-8) hyväksi tuntevien osuus (%), 20-64 v. (Finsote)	55,2	63,5 (2018)	54,6	61,9 (2018)	
Aktiivisesti järjestötoimintaan tms. osallistuvien osuus, % 20-64 v. (Finsote)	27,6	27,1	24,2	21,4 (2018)	
Asuinalueensa turvallisuuteen tyytyväisten osuus (%), 20-64 v.	91,8 (2016)		91,1		
Terveytensä keskitasoiseksi tai sitä huonommaksi kokevien osuus, % 20-64 v. (Finsote)	30,5(2016)	27,5 (2018)	34,3	30,1(2018)	
Psyykkisesti merkittävästi kuormittuneiden osuus, % 20-64 v. (Finsote)	13,3		11		
Niiden osuus, jotka uskovat, että todennäköisesti eivät jaksata työskennellä vanhuuseläkeikään saakka, % 20-64 v. (Finsote)	26,1		31,1		
Pitkäaikaistyöttömät, % työvoimasta (3562)	4,7(2016)	2,9 (2018)	4,8	2,9 (2018)	
Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneet 25-64 –vuotiaat, % vastaavan ikäisestä väestöstä	2,5(2016)	2,7(2018)	1,8	1,7 (2018)	
Työkyvyttömyyseläkettä saavat 25-64 v., % vastaavan ikäisestä väestöstä (306)	7,2 (2016)	6,7 (2018)	10,1	9,5 (2018)	
Työttömien osuus työvoimasta (TEM työnvälitystilasto, Lappi)	9,7	15,8	12,2	11,0 (2019)	
Itsemurhakuolleisuus 25-64-vuotiailla / 100 000 vastaavan ikäistä (SOTKANet)		18,9 (2017)		27,9 (2017)	
Alkoholikuolleisuus 20-65- vuotiailla / 100 000 vastaavanikäistä (SOTKANet)		31,3 (2017)		35,1(2017)	
Poliisin tietoon tulleet rattijuopumustapaukset / 1000 asukasta (SOTKANet)		3,3 (2019)		4,7 (2019)	
Vammojen ja myrkytysten takia sairaaloissa hoidetut potilaat / 10 000 asukasta (SOTKANet)		146,4 (2018)		176 (2018)	
Kehon kuntoindeksi 18-64 v., % kehon kuntoindeksi hyvä/erinomainen 50-65 v.	30		29		
Työttömien työnhakijoiden määrä Lapissa (TEM työnvälitystilasto, Lappi)	303 406 (2017)	240 379 (2019)	11 625 (2017)	8 936 (2019)	
Työttömät työnhakija koulutusasteen mukaan/lkm	Keskiaste	124434			
		147 213 (49,0%)	6 358	4 950 (55,4%)	
	Perusaste	75 768	64 015 (24,3%)	2 876	2 089 (23,4%)
	Korkea-aste	66 439	52 368(21,8%)	1 970	1568 (17,5%)
Tuntematon	13 987	11 821(4,9%)	421	329 (3,7 %)	

Painopisteiden sisältö

Tavoitteet 63 kpl
Toimenpiteitä 140 kpl

Lappilainen onnellinen lapsi kasvaa turvallisessa perheessä, aktiivisessa yhteisössä, yhteydessä luontoon

Tavoitteita 18 kpl
Toimenpiteitä 25 kpl

Lappilainen nuori on tulevaisuuteen orientoitunut, onnellinen ja aktiivinen osa tasa-arvoista Lappia

Tavoitteita 18 kpl
Toimenpiteitä 41 kpl

Lappilainen sujuva arki mahdollistaa aktiivisuuden ja osallisuuden sekä omasta itsestä läheisistä välittämisen

Tavoitteita 11 kpl
Toimenpiteitä 35 kpl

Lapissa ikäännytään arvostettuna ja aktiivisena osana yhteisöä sekä turvallisesti omanlaista elämä eläen

Tavoitteita 16 kpl
Toimenpiteitä 39 kpl

Yhteisiä toimenpiteitä Hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistäminen 2030, toimeenpanosuunnitelman ja Lapin toimeenpanosuunnitelman kanssa 51

22.11.2021

11

Lapin hyvinvointiohjelman ja turvallisuussuunnitelman

Toimeenpanosuunnitelma Työikäiset

Lappilainen sujuva arki mahdollistaa aktiivisuuden ja osallisuuden sekä omasta itsestä ja läheisistä välittämisen

Tavoitteet	Toimenpiteet	Toimijat ja verkostot	Mittarit	Toteuma
1. Lappilaiset välittävät omasta ja toistensa hyvinvoinnista.				
Työikäisten hyvinvoinnin vahvistaminen	<p>Kehitetään matalan kynnyksen toimintoihin /palveluihin/hoitoon ohjausta ja yhteydenottotapoja monikanavaisesti läheteettömyys, puhelinkontaktit, chat, ensikontakti 24/7, konsultoinnit</p> <p>Tehostettu ensikäynti ja lyhytterapia avoin dialogi-toimintamalli, etä- ja vertaisryhmien kehittäminen (työttömät ja työssä olevat huomioitava erikseen ja yhdessä)</p> <p>Otetaan käyttöön hankkeiden tuottamat ja kehittämät mallit .Hankekoordinaatio (kunta), maakuntataso avi, liitto, teemaryhmät yhteiset ohjausryhmät Järjestö-, hyvinvointi- ja osallisuuskoordinaattorien yhteistyö), Hankehautomot yhteiseen kehittämiseen</p>	<p>Kunnat, sairaanhoitopiirit, työterveyshuolto, asiantuntijajärjestöt, kylät ja järjestöt, säätiöt ja seurakunnat, palvelun tuottajat</p>	<p>Puhelinkontaktit Tehdyt aikavaraukset</p> <p>Vertaisryhmät</p>	<p>Liikennevalot: Vihreä / toteutunut Keltainen / valmistelussa Punainen / Ei toteutunut</p>
Lappilainen liikkuu turvallisesti maanteillä ja maastossa	<p>Tuetaan kuntien liikenneturvallisuustyöryhmien työtä. Vähennetään liikenteen vaaranpaikkoja taajamissa, maanteillä ja maastossa. Lisätään liikenneturvallisuuskoulutusta työikäisille Työliikkuminen turvallisesti –hankeen kautta.</p>	<p>Kunnat (liikenneturva, poliisi, Lapin liikenneturvallisuustyöryhmä, kuntien liikenneturvallisuustyöryhmät</p>	<p>Turvallisuusindikaattorit</p>	
Autetaan lappilaisia selviämään arjessa ja arjen kriiseistä	<p>Aktivoidaan kuntia tukemaan ja hyödyntämään järjestöjen osaamista ja toimintaa avun tarpeessa olevien auttamiseen ja tukemiseen.</p>	<p>Lapin sosiaali- ja terveysturvayhdistys ry, SPR Lapin piiri, Lapin ensi ja turvakoti ry, Lapin turvallisuusverkosto, kunnat, Järjestöneuvottelukunta</p>	<p>Järjestösopimukset (kunta-järjestöt) Järjestötilastot</p>	

Toimeenpanosuunnitelman seuranta ja jalkauttaminen

Seuranta

- ▶ Hyvinvointiryhmien (Lapin liitto ja aluehallintovirasto) kokoukset 2 x/vuosi
- ▶ Indikaattorein päivitys 1 x/vuosi, alkaen 2022
- ▶ Kunnat raportoivat vuosittain Hyvinvointi- ja turvallisuuskertomuksen ja suunnitelman toteumaa
- ▶ Kuntien yhteinen hyvinvointi- ja turvallisuuskyselypohja

Jalkauttaminen

- ▶ Lapin hyvinvointiohjelman ja turvallisuussuunnitelman toimeenpanosuunnitelma toimii mallina kuntien hyvinvointi- ja turvallisuuskertomusten ja suunnitelmien laadinnassa
- ▶ AVI:n kuntakirje / turvallisuussuunnitelmat osaksi hyvinvointikertomusta ja suunnitelmaa
- ▶ Kunnanjohtajien kokous / toimeenpanosuunnitelman esittely 15.1.2021
- ▶ Hyte- ja turvallisuuslinikat kuntien hyvinvointikertomusten kirjoittajille kerran kuukaudessa
- ▶ Maakunnallisen HYTE-rakenteen suunnittelu yhteistyössä eri toimijoiden kanssa
- ▶ Lapin arjen turvan tiekartta-julkaisu 27.9.2021
- ▶ Lappi-sopimus 2022-2025, lausunnolla 8.10.2021
- ▶ Hyvinvointi, terveys ja arjen turvallisuus koronatilanteessa julkaisu:

https://avi.fi/documents/25266232/55310955/Julkaisu-100_Korona_hyte-turvallisuus-julkaisu_12-1-2021.pdf/c765ed04-d760-e92c-b55e-8b09c64cb244/Julkaisu-100_Korona_hyte-turvallisuus-julkaisu_12-1-2021.pdf?t=1610456555121

Kiitos mielenkiinnostanne

Lisätietoja: ritva.kauhanen@lapinliitto.fi,

Linkki Lapin toimeenpanosuunnitelmaan:

<https://www.lapinliitto.fi/wp-content/uploads/2021/05/Lapin-hyvinvointiohjelman-ja-turvallisuussuunnitelman-toimeenpanosuunnitelma-2020-2025.pdf>